

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

dnr Ju2024/02572

Remissyttrande

över betänkandet Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll (SOU 2024:80)

Förvaltningsrätten i Göteborg har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter att lämna på de förslag som presenteras i betänkandet.

Konsekvenser för migrationsdomstolarna vad gäller nya måltyper

Förslaget innebär nya måltyper för domstolarna i form av överklagande av beslut om omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning och överklagande av beslut om provtagning med tvång för vissa sjukdomar. Även beslut att inte bevilja offentligt biträde vid överklagande av Polismyndighetens avvisningsbeslut ska kunna överklagas till domstolarna.

Det finns inte skäl att ifrågasätta betänkandets bedömning att överklaganden av den här typen i dagsläget kan förväntas bli relativt ovanliga. Det ska dock betonas att den lägesbilden kan ändras.

Vad gäller omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning kan sådana beslut öka i takt med att myndigheten inarbetar handläggningsåtgärden i sin verksamhet. Beslut om provtagning med tvång för vissa sjukdomar kan förväntas öka vid ett utbrott av en allmänfarlig sjukdom som lagstiftaren har beslutat motiverar provtagning. Ett ökat antal beslut bör leda till fler överklaganden. Dessa måltyper bör dessutom hanteras skyndsamt hos domstolarna för det fall saken inte har förfallit. Det är därför viktigt att måltillströmningen kontinuerligt följs upp.

Konsekvenser för migrationsdomstolarna vad gäller redan befintliga måltyper

Betänkandet konstaterar att Migrationsverket kan få ökade förvarskostnader till följd av förslaget om en mer effektiv inre utlänningskontroll. Om fler utlänningsbeslut som inte har rätt att vistas i landet påträffas kan det enligt betänkandet leda till att fler beslut om förvar fattas och därmed ett ökat behov av förvarsplatser. Det framgår vidare att Migrationsverket har tillfört medel för förvarskostnader i budgetpropositionen för 2025 (s. 43 i betänkandet).

Fler beslut om förvar leder sannolikt till fler överklaganden av sådana beslut. Sådana mål har jourkaraktär som kräver en särskild hantering och beredskap hos migrationsdomstolarna. Det är därför av vikt att de ekonomiska effekterna av förslaget på domstolarnas verksamhet kontinuerligt följs upp.

Det kan också konstateras att en ökning av verkställbara beslut och förvarstagna kan driva fram en ökning av antalet personer som anmäler verkställighetshinder med stöd av 12 kap. utlänningslagen (2005:716) och som en följd av det ett ökat antal överklaganden av sådana beslut. Även dessa mål är av jourkaraktär på domstolarna.

Ett syfte med förslaget är att fler personer som vistas illegalt i landet ska upptäckas. Om åtgärderna visar sig vara effektiva och fler utlänningsbeslut som tidigare inte har gett sig till känna för att reglera sin vistelse i landet upptäcks kan detta driva fram en ökning av antalet asylansökningar. Det kan således inte uteslutas att förslaget också kan leda till en ökning av grundärenden av asyl och som en följd av det ett ökat antal överklaganden av sådana beslut.

Frågor om omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning

Utrustningen och de avläsningsbara informationssystemen ska efter ett omhändertagande få undersökas i syfte att hitta handlingar som kan bidra till att klarlägga utlänningsbeslutets identitet (jfr. föreslagna 9 kap. 22 § utlänningslagen).

Ordet *klarlägga* kan föra tankarna till ett beviskrav som är högt. Användandet av ordet kan tolkas som att det ska indikera att det för att utrustningen ska få undersökas krävs att handlingarna däri skulle kunna ha

information av relativt hög kvalité vad gäller att utvisa utlänningens identitet. Bestämmelsen kan också tolkas så att det följer av att utrustningen får omhändertas att den också får undersökas, och att formuleringen uttrycker ett mer allmänt syfte med tvångsåtgärden.

Det bör därför förtydligas i vilken mån ordvalet är avsett att begränsa när utrustningen får undersökas. Ett alternativ är att uttrycka sig på så sätt att utrustningen får undersökas i syfte att hitta handlingar som *är relevanta för bedömningen av utlänningens identitet*.

Det finns särskilda gallringsbestämmelser i föreslagna 9 kap. 23 § utlänningslagen. Av lagsystematiken att döma avser den aktuella paragrafen sådana kopior som myndigheten framställt vid sin undersökning av utrustningen. Domstolen önskar få förtydligat om bestämmelsen ska tillämpas även i domstol. Det kan till exempel tänkas att Migrationsverket gallrar handlingar som verket bedömer vara irrelevanta för utlänningens identitet, samtidigt som utlänningen anser att de gallrade handlingarna är relevanta för att visa den identitet som utlänningen menar är riktig. Om utlänningen väljer att inkomma med de handlingarna till domstolen aktualiseras frågan om gallringsbestämmelsen är tillämplig. Det kan även tänkas att utlänningen inkommer med handlingar som denne menar har undersökts i strid med frågeförbudet.

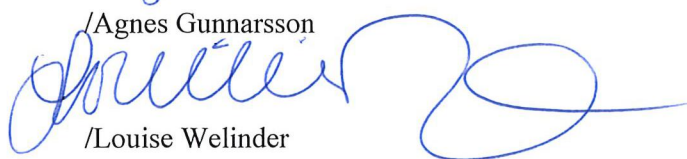
Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Susanne Nilsson. I handläggningen har även rådmannen Pia Espeland Nyhlén deltagit. Föredragande har varit förvaltningsrättsfiskalen Agnes Gunnarsson och specialistföredraganden Louise Welinder.

Susanne Nilsson

/Agnes Gunnarsson

/Louise Welinder